

N:o 272.

Af herr **A. Hedin**, om ändring af 14, 15, 45 och 48 §§
regeringsformen.

Under hänvisning till en år 1903 väckt motion (n:o 177) föreslår jag:

1:o) att Riksdagen måtte till hvilande antaga den ändringen af 45 §
regeringsformen, att ur densamma uteslutes ordet *civilt*.

Man har mot förslaget invändt, att då grundlagen lägger i Konungens hand öfverbefälet öfver krigsmakten, det är af vikt att den, som kan komma att bestiga tronen, äger militära insikter.

Det är påtagligt, att grundlagsstiftarne ej hyst denna mening.

De hafva ej kunnat antaga, att en prins i högre grad än alla andra människor kan förvärfva dessa insikter rörande försvarets båda hufvuddelar. Och om detta måste anses omöjligt för hundra år sedan, är omöjligheten så mycket mer i ögonen fallande, efter att militärvetenskaperna nått en omfattning, som på den tid, då grundlagen skrefs, lika litet kunde förutses, som den på djupet gående bearbetningen och de speciella tekniska tillämpningarna af upptäckter och uppfinningar. Yrket kräfver af den, som genom insikter och duglighet vill nå fram till högre platser, fortsatt arbete, odeladt intresse. Detta är ej svårt att inse för någon annan än den, som på andra vägar än skicklighetens och förtjänstens söker befördran. Och omöjligt att förstå är det blott för den, som redan från barndomen vänjes att tro att han är född till att förstå allt utan att lära något.

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 132 Häft. (N:o 272.) 1

Grundlagsstiftarne ha ej heller kunnat förbise, att inom området för den moderna statens regeringsärenden finnes ett oräkneligt, städse växande antal, i hvilka, därest antagandet att regenten behöfver militära insikter äger någon grund, han fullt ut lika mycket skulle behöfva fackbildning, som i de militära ärendena *. Då hans okunnighet i de förra ej anses vara till hinder för hans duglighet i den konstitutionella regentens roll, är det ej rimligt att anse hans okunnighet vara en brist vid behandlingen af de senare.

Tvärtom är det en fördel, ej en olägenhet, att regenten ej af den ytliga, skenbara, lekande militära uppfostran han fått, lockas till den föreställningen, att han äger *verkliga* militära insikter. Och att prinsarne i vårt land alls ej förvärfva sådana, det fördöljes ej af dem, som känna förhållandena. Däremot äro i den smickerfyllda hofatmosfären *anspråken* ett lika säkert resultat som deras ogiltighet. Och anspråken, städse till skada, hota att i krigstid besegla den olycka för land och rike, som de haft sin stora andel uti att förbereda under freden.

Grundlagens föreskrift i § 14 har ej ett syftemål, som förutsätter en allvarlig, grundlig militärundervisning. Därför ha grundlagsstiftarne naturligtvis ej haft minsta anledning att ens för ett ögonblick tänka på den mer än på annan undervisning. Den tiden var förbi, då böcker i mängd skrefvos, och då i vissa länder instruktioner meddelades angående »prinsars uppfostran»: den konstitutionella fiktionen med enligt lag ansvarige rådgifvare hade gjort sitt inträde i statslifvet. Dylik föreskrift förekommer i andra konstitutionella monarkier äfvensom i republiker, men — liksom i vår 14 § — blott som uttryck af den formellt, till namnet *högsta regeringsmakten* i de militära såsom i de otaliga civila ärendena. Så i Nordamerikas Förenta Stater: författningens 2 art., 2 sekt, 1 mom. (»Presidenten skall vara högste befälhafvare öfver Förenta staternas armé och flotta och öfver de särskilda staternas milis, när denna uppbådas i Förenta staternas tjänst.») Så i Frankrike: lagen af den 25 febr. 1875, art. 3 (»Presidenten förfogar öfver den väpnade styrkan. Han nämner till alla civila och militära ämbeten.») Belgiska konstitutionens 68 art. (Konungen för befälet öfver stridskrafterna till lands och sjös) utmärker ej något annat slags maktutöfning, än den

* En blick på stadgan om ärendenas fördelning mellan statsdepartementen, eller på registren till de kungliga propositionerna och Riksdagens skrivelser för ett enda år, borde vara nog för att klargöra, att den kungl. namnteckningen ej betyder annat än den nödvändiga formaliteten, ej heller kan betyda något mer. Detta ändras ej på det militära området, genom det sken af undervisning, som blott ökar hoffifvets fals och flärd. Så döma allvarliga militärer.

som omtalas i öfriga artiklar om hvad Konungen gör (nämner och afskedar ministrarne, förlänar grader i armén, gör reglementen o. s. v.)

Att Konung Edward VII, som fått vänta på sin krona ända till ålderdomen, ej ryggar för besväret att ikläda sig fältmarskalks-uniform, ändrar ingenting i det förhållandet, att både till namnet och realiteten en militär är arméns överbefälhafvare, Commander in chief.

Det till erkänd ställning som stormakt uppåtsträfvande Japans grundlag förlänar kejsaren »högsta befälet öfver armén och flottan». »Kejsaren bestämmer arméns och flottans organisation och fredsfot». (Art. XI och XII i Japans konstitution af 11 febr. 1889.) Denna ganska autoritära grundlag hindrar ej den faktiska och praktiska likheten med Europas konstitutionella monarkier, att kejsaren är fritagen från ansvar, men tillerkännes äran af allt hvad andra utträttat. I le *Temps* för den 19 sisl. april läses följande skrifvelse från Japans marinminister till amiral Togo.

»Förtjust öfver framgången af det åttonde angreppet mot Port Arthur; glänsande resultat. Ehuru den är att tillskrifva kejsarens lysande dygd, har officerarnes och manskapets lojala och tappra handlingssätt en anmärkningsvärd roll», o. s. v. — Så skall det låta, och så låter det i Europa; vi se hur snabbt och träffande det märkvärdiga folket i yttersta östern tillägnat sig de mest delikata elementen af den västerländska kulturen. Mer praktiskt än förgångsmännen har det på samma gång aflägsnat vådan af prinsbefäl. Det är just den rationella fördelning, som de verkliga militärerna i vårt land så ifrigt önska.

Att en regerande drottning i England intager samma ställning, har samma rättigheter som en manlig innehafvare af engelska tronen, kan ej väcka förundran. Men när förhållandet är detsamma i stater, där grundlagen åt regenten, vare sig kvinna eller man, anvisar den ställning som angifves i vår regeringsforms 14 §, så torde det vara oomtvisteligt, att en sådan grundlagsbestämmelse *icke* har någon sådan betydelse, som skulle hos regenten förutsätta militära insikter, då den ej förutsätter insikter å något annat område af regeringsärenden.

Den (1887 reviderade) holländska grundlagen säger i art 60: »Konungen har högsta styrelsen (*oppergezag*) öfver sjö- och landmakten.»

En holländsk kommentator, T. Sybenga, förklarar, att ordet *oppergezag* betecknar detsamma som, i artiklarna 57, 61 och 63, *opperbestuur* (det vill säga under ministeriellt ansvar utöfvad regeringsmakt). När Willem III gick ur tiden den 23 nov. 1890, var drottning Emma redan, med anledning af hans sjukdom, nämnd till regentinna, och förblef det under dotterns omyndiga år. Betydelsen och tillämpningen af art. 60

är densamma under regentinnans och den nu regerande drottningens styrelse, som under den siste Oranierns.

Spanska författningens art. 52: »Konungen har högsta befälet öfver krigshären och flottan och förfogar öfver stridskrafterna till sjös och till lands», gällde i lika måtto för änkedrottningen-regentinnan som för den numera myndiga sonen.

Samma bestämmelse, som i regeringsformens § 14, förekommer således ej blott i republiker, utan ock i monarkier, äfven sådana, där arfsföljden lämnar kvinnor tillträde till tronen. Den innehåller således ej annat, än att i militära saker den formella afgörelsen genom underskriften tillhör statschefen. Ett annat är förhållandet i Nord Amerikas Förenta stater, där den *verkliga* exekutiva makten ligger hel och hållen i presidentens hand. Men äfven där har det ej fallit någon in, att unionspresidenten skulle behöfva några militäriska studier för sitt kall. Och trots det att presidentämberget flere gånger bekläddts af militärer, omtala författningsuttolkarne som en ren orimlighet, den där ej behöfver diskuteras, det antagandet att presidenten skulle kunna komma att föra verkligt befäl till lands eller sjös*.

När konstitutionsutskottet, såsom »garanti» mot att en prins trots sin oduglighet befordras eller föranleder att hofmilitärer få undantränga skickligheten och förtjänsten, åberopar dels rådgifvarnes grundlagsenliga ansvar, dels utskottets kontroll öfver deras ämbetsutöfning, står ju detta i öppen strid med verkliga förhållandet. Ty just därför, att det där skenbara *ansvaret* och den där overksammas *kontrollen* hittills intet uträttat, emedan de båda slumrat, har en annan väg måst väljas.

Hvarför ej hellre, då man ej vill vidgå hvad enhvar vet vara de verkliga skälen, och då det är omöjligt att skrifva, att man ej finner förslaget »högst nödigt eller nyttigt», hvarför ej svara, att utskottet ej anser sig böra tillstyrka förslaget? Sådant som i fjol skrefs och talades mot motionen är det ju förödmjukande att låtsa hålla för en allvarlig behandling af en landets välfärdsfråga.

Under vårt lands långvariga fredstillstånd har här utvecklats sig en särskild form af militarism, som ej kan bättre betecknas än såsom *fredsmilitarism*. Medan försvaret under nära ett århundrade befunnit sig uti ett tillstånd, som trots oafåtligt växande budget och trots vissa förbättringar oupphörligt, ända till den för 3 år sedan beslutade refor-

* Det kan nämnas att enligt republiken Brasiliens Förenta staters konstitution, art. 48, 3:o presidenten äger att »utöfva eller förordna den som skall utöfva högsta befälet öfver Brasiliens Förenta staters stridskrafter till lands och sjöss, när de kallas under vapen till unionens inre eller yttre försvar.»

men, blifvit relativt allt svagare — relativt till militärmakternas oupphörligt växande styrka — hafva militaristiska missbruk och anspråk stått kvar och antagit nya former. Den har kulminerat i en mer än förut omhuldad *hofmilitarism*. Och den har nått — tills vidare — sin höjdpunkt i utnämmandet af en döf prins till kavalleriinspektör och hans utrustande med en maktfullkomlighet, som för dem, hvilka ej på annat sätt lärt känna hans, enligt verkliga militärens dom, fullständiga inkompetens, röjer sig påtaglig i det extra ordinära dokument, den »promemoria», som bifogas denna motion. I denna af inspektören omhuldade egendomlighet har väl freds- och speciellt hofmilitarismen tills vidare nått sin höjdpunkt.

Till hvilken grad landets försvar med dess ofantliga, oafbrutet växande kostnader ännu betraktas och behandlas som en *hof-angelägenhet*, därom vittna ej blott de talrika befordringar på grund af hoftjänstgöring, som låta *hofmilitärer* undantränga de af känd *skicklighet och förtjänst* anvisade officerare, — befordringar, som direkt och indirekt lända till mångfaldig skada; utan därom vittna ock många andra omständigheter. Just nu har omarbetningen af ett exercisreglemente ökat vittnesbördens antal. Det var ej att befara, att de till detta arbete förordnade skulle gå mycket radikalt till väga mot öfningstidens förspillande och uppfattningens förvillande — uppfattningen af krigsmannens värf och af hans duglighet för detta — medelst dressyren till största möjliga färdighet att *göra honnör*. Men det lilla lär dock ha varit för mycket; och det är ju ingen hemlighet, hvarifrån motståndet mot de angelägna inskränkningarna kommit.

Emellertid, då utskottet lägger vikt uppå, att det förmenta hindret mot bifall till motionen, så begränsad som den blef i fjol, måtte undanröjas, föreslår jag härmed,

2) att § 14 regeringsformen må erhålla följande lydelse:

Konungen utnämner i statsrådet en högste befälhafvare öfver krigsmakten till lands och en högste befälhafvare öfver krigsmakten till sjös.

Regeringsformens 15 § innehåller ingen förklaring af »kommandomål», blott en omskrifning af termen. Dessutom har den reducerat den konstitutionella ansvarighetsprincipen till intet — detta tomma intet insvept i ett sken, som gör frånvaron af all verklighet, om möjligt, än värre. Också saknas ända till minsta sannolikhet, att de allra enklaste, på samma gång som viktigaste, rättsregler i grundlagen icke

äro fullständigt okända af, ja, till och med ofattliga för den, som gifver och den som får råd. En händelse, som i hvarje annat land med lagbundet samhällsskick än Sverige förmodligen skulle hållas för den osannolikaste bland röfvarerhistorier, har visat hur bottenlös okunnigheten kan vara hos Konungen och rådgifvaren beträffande samhällsskickets abc.

Kungl. Maj:t har redan inom det nuvarande statsskickets första årtionde insett behovet af en definition å kommandomål och därom gjort förslag (att införas i 7 § regeringsformen) genom proposition af 31 mars 1818. Den torde vara rätt lämplig äfven nu.

För att afhjälpa de tre svåra, vådliga felen i den ifrågavarande bestämmelsen om kommandomålen föreslår jag,

3) att följande förslag till ändring af 15 § regeringsformen måtte till hvilande antagas:

Kommandomål, hvarmed förstås sådana enkla militäriska mål, som icke efter grundlagen höra till föredragning i statsrådet, icke leda till stiftande af nya, icke till ändring, förklaring eller rubbning af gällande lagar och allmänna ekonomiska författningar, eller uti dispositionen af allmänna medel, afgöras af konungen i närvaro af statsministern, försvarsdepartementens chefer, öfverbefälhafvarne för landförsvaret och för sjöförsvaret samt chefen för finansdepartementet, på föredragning af den bland försvarsdepartementens chefer, till hvars departement ärendet hörer.

I en sålunda sammansatt kommandokonselj skulle Konungen underskrifva sitt namn med samma kompetens, som när han det gör i alla andra slags ärenden, i hvilka han lika litet äger några insikter, men reder sig förträffligt, om han — såsom den konstitutionella monarkiens idé vill — äger någorlunda godt förstånd och äger god vilja.

Den speciella motiveringen för den sammansättning af konseljen, som jag föreslår, är själfklar, hvad statsministern angår: lika väl som i den s. k. ministeriella konseljen, är hans plats gifven i kommandokonseljen. Det skall ej då vidare få ske, att statsministern skall hållas utanför sådana äfventyrliga förehafvanden, som år 1895: på annat sätt kan ju ej förklaras, att han en gång i Andra Kammaren förnekade att de ägt rum. Han hade således ej fått veta något! — Att finansministern bör vara medlem af denna konselj, motiveras ej blott af det öfverskridande af anslag, som en tid var en stående anmärkning mot sjöförsvarsdepartementet, af det lagstridiga arrangerandet af så kallade besparingar, som är lika inrotadt i landsförsvarsdepartementet och det

svåra missbruk, som där förekommer, att anslag användas annorlunda än för det ändamål, hvarför de af Kungl. Maj:t blifvit äskade och af Riksdagen voterade. Härmed vore också, inom tvenne förvaltningsgrenar, där det allra bäst behöfves, inledningen gjord till den *allmänna kontroll* öfver hela utgiftsbudgeten, som enligt andra länders föredöme, tidigast Englands, bör tillkomma finansdepartementet. Som bekant torde vara, hur af gammalt, ända från Georg I:s tid en skattkammarkommission, nu bestående af First Lord of the treasury (förste ministern), skattkammarkanslern, samt tre »Junior Lords», en mycket viktig kontrollerande makt öfver skatter och utgifter, öfver hela finansförvaltningen inom administrationens alla grenar. — Slutligen skulle inom kommandokonseljen en nu alldeles obefintlig garanti för iakttagande af grundlagsbestämmelser, som utstaka befogenhetens gränser, kunna påräknas. Och här bör ihågkommas, hvad det gifves så många anledningar att besinna, att — såsom konstitutionsutskottet vid 1817—1818 års riksdag yttrade:

»Det är af vikt att militära styrelsen hålles inom de gränser, dem lagar och författningar utstakat, och icke intränger i den civila.»

För att ännu fullständigare undanröja de betänkligheter och invändningar, 1903 års konstitutionsutskott anförde mot min motion, skall jag förnya ett af Andra Kammaren antaget förslag om ett tillägg till regeringsformens 48 §.

Hoftjänst och statstjänst förenade i samma hand erbjuda under alla förhållanden en stötande anblick. Och i stället för det förfelade, emedan förmenta, exemplet af prinsar i norska befälsposter, vore ett annat och verkligt föredöme från Norge ett godt föredöme, nämligen bestämmelsen i grundlagens 62 §, att »Hoffets Betjente og dets Pensionister kunne ikke vælges til Repræsentanter».

Hvad ondt föreningen hos en person af militär statstjänst och hoftjänst, belönandet af hoftjänst med militär befordran under upprörande mannamån mot dugligheten, åstadkommit, det är bekant utöfver allt landet. Andra Kammaren har *enhälligt* uttalat sig mot förening af officers- och hoftjänst. Ty i det något mindre än hälften af rösterna afgåfvos för ett så lydande tillägg till regeringsformens 48 §:

dock må med hoftjänst icke vara förenad anställning i statens tjänst

antogs med 108 röster följande tillägg:

»dock må officerare i tjänst hvarken kunna till sådan beställning nämnas, ej heller eljest till hoftjänstgöring användas.»

Således har hela kammaren uttalat sig för det senare, mera begränsade tillägget, som ju innefattas i det förra, mera omfattande.
Jag hemställer därför,

4) att Riksdagen ville till hvilande antaga följande tillägg till 48 § regeringsformen:

— — dock må officerare i tjänst hvarken kunna till sådan beställning nämnas, ej heller eljest till hoftjänstgöring användas.

Stockholm 1 maj 1904.

A. Hedin.

Bilaga.

P. M.

angående disciplinerande öfningar till fots. (Jämf. Exercisreglemente för kavalleriet II A. 86 första stycket.)

Inledning.

Ändamålet med de disciplinerande öfningarna i fotexercis är att bibringa den enskilda ryttaren soldategenskaper samt särskildt lystring och hållning, orörlighet i ledet samt vakenhet i tjänsten. Öfningarna böra därför bedrivas med allvar och omsorg i hvarje enskildhet och på fordringarna på noggrannhet ej eftergifvas i någon detalj, huru oviktig den än må synas. Icke desto mindre böra dessa öfningar föras med fart och raskhet, så att de verka upplifvande och ej tröttande. Betydelsen af kommandoordet »Gif akt»! såsom innebärande fullkomlig stillhet och den noggrannaste hållning, bör med omsorg inskärpas.

Öfningarna böra isynnerhet den första om möjligt äga rum i gymnastiksal eller exercishus eller eljes på jämn och fast mark samt med användande af gymnastikskor. Öfveranstängning undvikas omsorgsfullt. En öfningsafdelning bör om möjligt ej öfverstiga 6 å 8 man under ledning af ett därtill lämpligt underbefäl.

Ehuru dessa öfningar hafva sin förnämsta betydelse för rekrytens danande, böra de dock, äfven under senare skeden af rekrytutbildningen och under korpralskolan, återtagas så ofta bristande hållning och noggrannhet göra detta nödvändigt.

Den enskilda utbildningen till fots bör till vinnande af en fast form lämpligen indelas i trenne särskilda slag af öfningar.

1. Öfningen.

Denna innefattar öfningar i enskild ställning, rättning, marsch och vändningar, först utan, därefter med vapen.

1. Den enskilda ställningen.

Sedan afdelningen ordnats på ett led, granskas hvarje ryttares ställning i alla enskildheter (jämför Exercisreglementet för kavalleriet § 8). Särskildt efterses noga, att ryttarens båda hälar stå på samma linje, samt att fötterna äro lika utåtvända. Om nämligen den ena hälen står framför den andra, medför detta, att ryttaren står snedt i ledet och att han, när »framåt marsch» kommenderas, förledes att under de första stegen draga sig åt endera sidan, hvaraf luckor och trängsel i ledet lätt uppstå. Sedan hvarje ryttares ställning sålunda granskats, kommenderas »lediga».

2. Rättning.

Sedan rättning kommenderats med afdelningen formerad på ett led, efterses densamma med största noggrannhet. Därvid tillser instruktören först och främst, att alla hafva sina hälar på samma räta linje, och först därefter att äfven axlarna befinna sig på samma räta linje, hvarigenom ryttaren tvingas att rätta sig genom att intaga sin riktiga plats i ledet och icke, såsom så ofta sker, genom att förflytta kroppstyngden mer eller mindre framåt eller bakåt. Instruktören är framgent uppmärksam på och rättar alla fel i den enskilda ställningen.

Efter öfningens slut göres åter »lediga».

3. Marschvändningar och — sedan vapen anlagts — öfven handgrepp med hvarje ryttare enskildt.

Öfningen börjar med högra flygelkarlen; afdelningen formerad på ett led. På kommandoordet »Förste man!» (»näste man» etc.) intager den utnämnde ryttaren reglementerad enskild ställning; öfriga stå lediga eller öfva sig på egen hand enligt instruktörens närmare bestämmelser.

Därefter kommenderar instruktören »Två steg framåt marsch», hvarvid flygelkarlen marscherar med bestämdhet fram 2 steg och gör halt, hvarpå hans enskilda ställning ånyo omsorgsfullt granskas. Sedan hvarje enskild kroppsdelen för sig underkastats en noggrann granskning, kan ryttarens kroppställning i sin helhet förbättras, samt den i exercisreglementet angifna, något framåtlutade ställningen lämpligen ernås därigenom att instruktören låter ryttaren utföra »På tå häf, nedåt

sänk», hvarvid kroppstyngden bör komma att hvila med $\frac{2}{3}$ på fotsulan och $\frac{1}{3}$ på hälen. Efter det att ryttarens ställning blifvit på detta sätt nöjaktigt granskad, kommenderar instruktören »Med räkning långsam marsch Framåt marsch». På verkställighetskommandoordet marsch framflyttas vänstra foten i enlighet med exercisreglementet § 45 och nedsättes i marken med ett hastigt och lätt tramp (s. k. taktsteg) utan stampning eller öfverdrift, enär ett alltför hårdt nedsättande af foten i marken bör såsom för ryttaren skadligt undvikas. I samma ögonblick, som den vänstra foten nedsättes i marken, skall den högra upplyftas, och ryttaren blifva stående stilla på den framsatta foten med höften väl öfverförd åt samma sida. Högra låret skall hänga lodrätt ned vid sidan af det vänstra; högra tåspetsen nedåt, nära marken, men utan att beröra densamma. Högra hälen får icke kastas upp bakåt, när knäet böjes; knäet framföres i böjningen (dock icke framför det vänstra); kroppstyngden väl öfver på den främre foten; största möjliga sträckning iakttaget; hufvudet hålles högt uppburet, axlarna väl sänkta och tillbakadragna; armarne stilla längs sidorna; händerna följa lårens rörelser.

Instruktören bör efter hand se till att steget uttages raskt och ledigt, alldeles såsom när man delar ett elastiskt och naturligt steg i två afdelningar. Så snart full jämvikt vunnits, men heller icke förr, kommenderas »Två!», hvarvid högra foten framföres med sänkt tåspets förbi den vänstra, i det att knä och vrist sträckas och foten nedsättes på samma sätt, som för den vänstra ofvan är beskrifvet. Denna senare fot upplyftes och framföres samtidigt i likhet med föregående. När så jämvikt är vunnit på högra foten, kommenderas: »Ett!», hvarvid den vänstra foten åter framflyttas förbi den högra o. s. v., intill dess marschen skall upphöra, å »Afdelning halt!» kommenderas (jämför Exercisreglementet § 56). Sedan halt gjorts, står ryttaren orubbligt stilla. Så snart jämvikt genom den långsamma marschen vunnits, låter instruktören gå mera i hvarandra, hvarvid han genom att räkna »Ett!» — »Två!» o. s. v. bestämmer takten och söker frambringa en god appell i marschen; 35 å 40 steg i minuten kunna betraktas såsom lämplig marschhastighet till att börja med, men bör den sedermera efter hand ökas till 80 steg i minuten. Instruktören söker på detta sätt arbeta fram en säker marsch och ett raskt fotskifte hos ryttaren, i det den bakre foten hastigt upplyftes från marken i samma ögonblick som den främre nedsättes: upplyftes ej bakre foten ögonblickligen, uppkommer lätt den vaggande, släpande gång, hvilken omöjliggör ernåendet af riktig marsch i jämvikt och hållning.

Sedan ryttaren gjort halt, låter man honom utföra några enkla vändningar på stället, hvarvid den yttersta noggrannhet fordras. Här-
 efter kommenderar instruktören: »Ryck in marsch!», då ryttaren gör
 vändning mot afdelningen och marscherar in på sin plats i hastig takt
 (140 steg i minuten). Ändamålet med denna hastiga marsch är att
 lära ryttaren raskt flytta fötterna, en öfning, som är af stor väckande
 betydelse särskildt med fästadt afseende på det tröga sätt, hvarpå den
 nykomne rekryten i allmänhet rör sig. På samma vis förfäres man
 efter man.

2. Öfningen.

Denna innefattar förbimarsch på bestämda afstånd. Sedan afdelningen
 ordnats på ett led i flankställning (kolonn med en) och ögonmärke an-
 gifvits, kommenderar instruktören: »Med 8 stegs afstånd långsam marsch!»
 och därefter: »Förste man!», då têtteryttaren rättar in sig på ögonmärket
 och intager reglementerad enskild ställning. På kommandoordet »Framåt
 marsch!» anträder ryttaren i têtten marschen rakt fram med en hastighet
 af 35 á 40 steg i minuten eller mera, alla efter instruktörens bestäm-
 melser (se föregående öfning). Ryttaren skall härunder vinnlägga sig
 om att intaga den bästa möjliga hållning; han uttager fulla steg och
 sätter hela foten platt i marken utan stampning, men dock raskt och
 bestämdt. Instruktören söker allt fortfarande framkalla ett raskt fot-
 skifte, i det ryttaren tillhålls lyfta bakre foten i samma ögonblick som
 den främre nedsättes, och bör själfva förflyttningen utföras med största
 möjliga hastighet. Marschens långsamma tempo bör uteslutande vara
 en följd af ett bestämdt markeradt uppehåll mellan hvarje steg, hvarvid
 man söker vinna jämvikt och hållning genom att med yttersta nog-
 grannhet påpeka och rätta hvarje begånget fel. Särskildt bör instruk-
 tören här tillse knäets riktiga böjande, i det foten upplyftes, samt att
 hälen icke därvid kastas upp bakåt. Då têtteryttaren marscherat (högst)
 50 steg mot det angifna ögonmärket, gör han utan kommando halt
 och intager ledig ställning. Nästa ryttare i ordningen räknar från det
 ögonblick, den föregående anträdt marschen, 8 marschtakter, följer så
 i samma takt på 8 stegs afstånd rakt bakom föregående och förhåller
 sig i allt som denne. Lämpligaste platsen för instruktören är i regeln
 på sidan om afdelningen; stundom bör han dock äfven framifrån kon-
 trollera marschen och efterse, att marschriktningen strängt följes. Han
 måste med ögonen ständigt följa ryttarna under marschen, uppmuntra
 dem till ett allt bättre uppförande däraf och hjälpa dem att komma in

i takt och steg genom att stundom räkna högt. Alla fel skall han med största noggrannhet rätta. Skulle någon af ryttarna ej lägga i dagen tillbörlig ifver eller upprepade gånger begå större fel, kommenderar instruktören: »N tillbaka!», då denne ögonblickligen kastar sig åt sidan och springer tillbaka till afdelningen, där han ställer sig närmast den ryttare, som står färdig att anträda marschen. Visar någon icke desto mindre brist på god vilja, kan han lämpligen åläggas att på sätt omständigheterna medgifva återgå till en föregående öfning. Sedan samtliga ryttare afslutat marschen, kommenderas: »Tillbaka marsch!», hvarvid alla raskt göra helt om och gå i hastig takt (140 steg i minuten) men utan fordran på jämna steg till utgångspunkten, hvarest de t. ex. på kommandoordet: »Kolonn med två!» ordna sig i flankställning på två led, hvarefter marschen, ehuru nu med 2 ryttare i bredd, ordnas och utföres med användande af enahanda kommandoord och enligt samma grunder som vid förbimarsch i kolonn med en, ofvan är beskrifvet. När alla ryttarna utfört marschen, kommenderas ånyo: »Tillbaka marsch!», hvarefter samma marschöfning ordnas och utföres med 4 ryttare i bredd.

3. Öfningen.

Sedan nöjaktig färdighet i föregående öfningar vunnits, uppställas öfningsafdelningarna bredvid hvarandra, till att börja med blott två, men efter hand samtliga afdelningar. Marschen utföres i öfverensstämmelse med de grunder, som i 2. öfningen äro beskrifna och i följande omgångar:

Förbimarsch i kolonn med en i långsam takt.

” ” ” ” två ” ” ”

” ” ” ” fyra ” ” ”

Förbimarsch i kolonn med en i vanlig marsch.

” ” ” ” två ” ” ”

” ” ” ” fyra ” ” ”

Marschen anträdes samtidigt inom afdelningarna med rättning åt midten. Äldsta befälet kommenderar och leder öfningarna. De ryttare, hvilka brista i marschens utförande eller visa försumlighet, öfvas i en särskild afdelning och tillåtas ej deltaga i den samfälliga öfningen, förrän de uppnått tillräcklig färdighet.

Omväxlande med marschöfningarna företagas enskilda öfningar i vändningar på stället och under marsch — till en början med räkning — samt handgrepp.